

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE ARHEOLOGIE „VASILE PÂRVAN”

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

**Contribuții privind emisiunile monetare ale Țării Românești
în epoca lui Mircea cel Bătrân
în lumina colecției „Maria și dr. George Severeanu”**

Conducător științific

CȘ I Dr. EUGEN NICOLAE

Doctorand

Alina Pîrvulescu

CUPRINS

INTRODUCERE.....	6
CAPITOLUL I	
Colecția numismatică „Maria și dr. George Severeanu”. Fondul medieval.....	10
I.1. Muzeul Municipiului București. Scurt istoric.....	10
I.2. Casa Severeanu.....	12
I.3. Personalitatea doctorului George Severeanu.....	13
I.4. Colecția „Maria și dr. George Severeanu”.....	15
I.5. Monede medievale din Colecția „Maria și dr. George Severeanu”.....	16
CAPITOLUL II	
Stadiul cercetării emisiunilor monetare ale Țării Românești din perioada domniei lui Mircea cel Bătrân.....	21
CAPITOLUL III	
Circulația monetară în Țara Românească în perioada domniei lui Mircea cel Bătrân.....	35
CAPITOLUL IV	
Monetăria Țării Românești și sistemul monetar în epoca lui Mircea cel Bătrân.....	44
IV.1. Emisiunile monetare din timpul domniei asociate a lui Dan I cu Mircea cel Bătrân (1383-1386?).....	47
IV.2. Emisiunile monetare din timpul domniei lui Mircea cel Bătrân (1386-1418).....	49
IV.2.1. Ducați, tipul I (comun muntean).....	50
A. Ducați, tipul I cu legenda în limba latină.....	51
Grupa I. Fără mărci.....	53
Grupa II. Marcă pe avers sau revers.....	54

Grupa III. Marcă pe avers și revers.....	57
B. Ducați, tipul I cu legenda în limba slavonă.....	64
Grupa I. Fără mărci.....	65
Grupa II. Marcă pe avers sau revers.....	66
Grupa III. Marcă pe avers și revers.....	67
IV.2.2. Ducați, tipul II (cu efigie și bustul lui Iisus Hristos).....	72
IV.2.3. Ducați, tipul III (cu efigie pe avers și scut pe revers).....	73
IV.2.4. Bani.....	75
IV.2.5. Falsuri de epocă după emisiunile monetare ale lui Mircea cel Bătrân.....	78
IV.3. Tezaurul monetar descoperit la Bădila.....	81
CONCLUZII.....	87
CATALOGUL MONEDELOR DIN CADRUL	
COLECȚIEI „MARIA ȘI DR. GEORGE SEVEREANU”.....	92
BIBLIOGRAFIE.....	235
ABREVIERI.....	245
ILUSTRĂȚIE (Planșele I-X)	

CUVINTE-CHEIE

Colecția Severeanu, monede medievale românești, Țara Românească, Mircea cel Bătrân, tezaur monetar, circulație monetară.

Teza de doctorat *Contribuții privind emisiunile monetare ale Țării Românești în epoca lui Mircea cel Bătrân în lumina colecției „Maria și dr. George Severeanu”*, are în vedere cercetarea și valorificarea din punct de vedere științific a 1496 de monede din argint, emisiuni ale Țării Românești din perioada domniei lui Mircea cel Bătrân (1386-1418), dar și a câtorva exemplare din timpul domniei asociate a lui Dan I cu Mircea cel Bătrân (1383-1386?) precum și a domniilor lui Vlad I (1394-1397) și Mihail I (1418-1420), material numismatic rămas inedit până în acest moment, aflat în colecția „Maria și dr. George Severeanu”, aparținând Muzeului Municipiului București.

Studierea materialului numismatic provenit din perioada domniei lui Mircea cel Bătrân, păstrat în colecția „Maria și dr. George Severeanu” oferă o excelentă radiografie a sistemului monetar al Țării Românești la sfârșitul secolului al XIV-lea și începutul secolului al XV-lea, iar alegerea acestei epoci ca subiect al tezei de doctorat pe baza cercetării monedelor, este pe deplin justificat având în vedere complexitatea activității monetare precum și numeroasele transformări care au avut loc în monetăria Țării Românești în perioada studiată.

Lucrarea de doctorat are următoarea structură: introducere (p. 6-9), capitolul I – *Colecția numismatică „Maria și dr. George Severeanu”. Fondul medieval* – (p. 10-20), capitolul II - *Stadiul cercetării emisiunilor monetare ale Țării Românești din perioada domniei lui Mircea cel Bătrân* (p. 21-34), capitolul III – *Circulația monetară în Țara Românească în perioada domniei lui Mircea cel Bătrân* – (p. 35-43), capitolul IV – *Monetăria Țării Românești și sistemul monetar în epoca lui Mircea cel Bătrân* – (p. 44-86), concluzii (p. 87-91), catalogul monedelor din cadrul colecției „Maria și dr. George Severeanu” (p. 92-234), bibliografie (p. 235-244), abrevieri (p. 245) și ilustrație (pl. I-X).

Plecând de la o prezentare a personalității doctorului George Severeanu, a contextului în care acesta a adunat valoroasa sa colecție, donată Primăriei Municipiului

București precum și a prezentării structurii colecției sale cu accent pe fondul numismatic medieval, teza de doctorat continuă cu prezentarea stadiului actual al cercetării emisiunilor monetare ale Țării Românești din perioada studiată. Structura lucrării de doctorat este completată de o analiză a circulației monetare din Țara Românească în această perioadă și de discuția privind monetăria Țării Românești și sistemul monetar în epoca lui Mircea cel Bătrân. Tezaurul monetar descoperit la Bădila, com. Niculițel, jud. Tulcea, face obiectul unei abordări aparte în cadrul ultimului capitol al tezei de doctorat. Tot în cadrul ultimului capitol, având în vedere faptul că emisiunile monetare din vremea lui Mircea cel Bătrân nu au anul baterii marcat, s-a încercat o sistematizare a acestor emisiuni ținând cont de mai multe elemente tipologice și de variații ale legendelor, elemente care au ghidat către o datare relativă a acestor emisiuni. În vederea susținerii comentariului, catalogul monedelor a fost organizat după cum urmează: emitentul, sistemul monetar, tipul monetar, limba în care este redată legenda, siglele care apar în al doilea cartier al scutului pe avers sau în fața acvilei Țării Românești pe revers, completate de elementele care indică mărci monetare diferite precum globule, cruci formate din globule, etc. și care determină organizarea materialului numismatic în anumite grupe și subgrupe, textul și evoluția modului de redare al legendelor pe aversul și reversul monedelor. Ilustrația lucrării vine în completarea catalogului emisiunilor monetare și al comentariului critic, prin prezentarea în cadrul planșelor de la finalul lucrării, a fotografiilor unui lot consistent (aparținând fiecărei grupe și subgrupe) de monede de la Mircea cel Bătrân din cadrul colecției „Maria și dr. George Severeanu”.

În cadrul **primului capitol**, se realizează un scurt istoric al Muzeului Municipiului București, instituție care administrează și bogatul patrimoniu al colecției „Maria și dr. George Severeanu”. Din acest istoric reiese faptul că instituția muzeală a suferit de-a lungul timpului numeroase transformări, mutări ale sediului etc., care nu au reprezentat de fiecare dată condițiile cele mai potrivite în vederea unei bune evidențe și conservări a patrimoniului cultural administrat. Capitolul continuă cu o prezentare generală a casei

Severeanu, a personalității doctorului George Severeanu precum și a structurii colecției adunată de acesta în cursul vieții. În cadrul acestei prezentări se detaliază structura lotului de monede medievale din cadrul colecției, realizându-se o trecere în revistă a tezaurilor achiziționate de celebrul colecționar: tezaurul descoperit la Filiași, jud. Dolj; tezaurul descoperit la Teiuș, com. Scornicești, jud. Olt; tezaurul descoperit la Vlad Țepeș, jud. Călărași; tezaurul descoperit pe str. Sătucu, București. Pentru toate aceste tezaure sunt prezentate elementele generale privind datele de descoperire și proveniență precum și structura lor.

Cel de-al doilea capitol, se concentrează pe prezentarea stadiului cercetării emisiunilor monetare ale Țării Românești din epoca lui Mircea cel Bătrân. Sunt surprinse contribuțiile pe care cercetătorii, începând încă din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, le-au avut la dezvoltarea cunoștințelor privind monetăria Țării Românești. Se face o scurtă trecere în revistă a activității lui D.A. Sturdza, care a publicat în anul 1874, la Viena, o lucrare dedicată monedelor medievale emise în Țările Române. Lucrarea continuă cu prezentarea contribuțiilor lui N. Docan, C-tin Moisil, G. Severeanu și O. Iliescu. În completarea contribuțiilor deosebit de valoroase la tematica emisiunilor monetare din perioada 1386-1418, sunt amintite o serie de alte studii ale unor autori care deși nu s-au dedicat prin opera lor în totalitate perioadei amintite, au avut un aport deosebit de important în sprijinul clarificării aspectelor complexe ale sistemului monetar al Țării Românești la sfârșitul secolului al XIV-lea - începutul secolului al XV-lea. Ținând cont de volumul apreciabil al studiilor privind perioada cercetată s-a optat pentru prezentarea contribuțiilor cele mai relevante pentru studierea colecției, în ordine alfabetică a numelor autorilor. Alături de lucrările acestor autori, sunt amintite publicații precum *Studii și Cercetări de Numismatică*, *Buletinul Societății Numismatice Române*, *Cercetări Numismatice*, unde au apărut de-a lungul vremii mai multe prezentări atât ale unor tezaure compuse din monede emise de Țara Românească cât și ale unor descoperiri izolate.

Al treilea capitol al tezei de doctorat se concentrează pe prezentarea principalelor emisiuni monetare aflate în circulație în Țara Românească în epoca lui Mircea cel Bătrân pe lângă monedele proprii, și anume monedele bizantine, venețiene, emisiunile bulgărești și sârbești, monedele moldovenești, denarii banali din Slavonia și denarii ungurești. Sunt trecute în revistă tezaurele monetare precum și descoperirile izolate unde apar aceste monede. În ceea ce privește moneda proprie în urma studierii distribuției descoperirilor a rezultat faptul că moneda Țării Românești în epoca lui Mircea cel Bătrân s-a impus în circulație nu numai pe piața internă ci și într-o mare arie comercială europeană. Arealul geografic de circulație în afara granițelor statului muntean al emisiunilor monetare ale lui Mircea cel Bătrân, cuprinde spațiul de la Munții Balcani, Marea Adriatică până la Dunărea de Mijloc.

Cel de-al patrulea capitol al tezei de doctorat care reprezintă nucleul studiului *Contribuții privind emisiunile monetare ale Țării Românești în epoca lui Mircea cel Bătrân în lumina colecției „Maria și dr. George Severeanu”*, are în vedere analiza materialului inedit aflat în cadrul colecției amintite și are următoarea structură: *Emisiunile monetare din timpul domniei asociate a lui Dan I cu Mircea cel Bătrân* (p. 47-48); *Emisiunile monetare din timpul domniei lui Mircea cel Bătrân* (p. 49-80); *Tezaurul monetar descoperit la Bădila* (p. 81-86).

La începutul acestui capitol sunt detaliate o serie de elemente privind inventarul colecției studiate și dificultățile apărute pe parcursul fișării și studierii materialului numismatic, după care sunt ilustrate aspectele metodologice asupra modului cum a fost organizat materialul numismatic. Se face precizarea că sistemul de clasificare tipologică folosit, ar putea ridica unele obiecții, însă aplicat pe colecția studiată a dus la o mai bună sistematizare și cronologie relativă a emisiunilor monetare din perioada lui Mircea cel

Bătrân și la conturarea unor concluzii privind sistemul monetar din perioada 1386-1418. Capitolul continuă cu analiza materialului numismatic și comentariul fiecărui tip monetar în funcție de tipologia rezultată în urma organizării emisiunilor monetare, din cadrul colecției „Maria și dr. George Severeanu”.

Concluziile tezei de doctorat prezintă principalele contribuții pe care analiza lotului de monede din cadrul colecției studiate și implicit lucrarea de doctorat le-au adus la studierea monetăriei Țării Românești, în vremea lui Mircea cel Bătrân.

Având la dispoziție patru ducați din perioada domniei asociate a lui Dan I cu Mircea cel Bătrân ce fac parte din două serii monetare diferite, au putut fi plasate din punct de vedere cronologic, monedele purtând siglele **Θ - P** înaintea celor marcate prin siglele **K - K**, ținând cont de o serie de elemente detaliate în subcapitolul privind acest tip de emisiuni.

În ceea ce privește monedele emise de Mircea cel Bătrân în cadrul colecției „Maria și dr. George Severeanu” au fost fișate pentru realizarea studiului un număr foarte mare, de 1473 de exemplare, introduse acum în circuitul științific cu toate detaliile iar pentru o bună parte dintre ele chiar cu ilustrație de calitate foarte bună. Pentru unitatea sistemului monetar a domnitorului s-a conceput un sistem de clasificare propriu, diferit de determinantul *MBR*, după cum urmează: tipul I - pentru ducații denumiți de tip comun muntean, tipul II - pentru ducații cu efigie pe avers și bustul lui Iisus Hristos pe revers și tipul III - pentru ducații cu efigie pe avers și scut pe revers.

Pentru primul tip al ducaților lui Mircea cel Bătrân au fost studiate 839 de exemplare cu legenda în limba latină care au permis conturarea unor concluzii privind aceste emisiuni monetare. Pornind de la cele trei grupe identificate în urma organizării materialului numismatic pe baza variației legendei și ținând cont de calculele metrologice, s-a încercat a se sugera o ordonare cronologică relativă a acestor serii monetare. Chiar dacă o mare parte a seriilor monetare din cadrul prezentului studiu sunt aparent cunoscute în literatura de specialitate la modul general, numărul foarte mare de variante de legende

surprinse pe această colecție reprezintă un element de noutate care crează o bază de discuție nouă. Așadar, lotul de ducați de tipul I emiși de Mircea cel Bătrân din cadrul colecției Severeanu aduce o informație bogată privind variația legendelor de pe aceste emisiuni care permite o cunoaștere mai bună a economiei interne a procesului de batere a monedelor.

În cazul ducaților de tipul I având legenda în limba slavonă, cele 612 exemplare din cadrul colecției studiate permit de asemenea introducerea în circuitul științific a unui număr foarte mare de variante de legende. Pornind de la varianta cea mai corectă și completă de redactare a legendei ducaților de acest tip, **ІУМРЪ ЧЛВОЄВОДА**, se poate observa că de-a lungul timpului ajunge să fie tot mai puțin respectată. Spre finalul intervalului de emisie a acestor monede, așa cum arată materialul numismatic studiat, se constată o degenerare a manierei de redactare a textului standard din cauza simplificării tot mai accentuate a formulării. Acest fenomen ar putea fi pus pe seama distrugerii în timp a diferitelor poansoane care au lipsit din instrumentarul atelierelor în vederea confecționării matrițelor. Redarea legendelor într-un mod aproape de nerecunoscut pe monedele aparținând acestui tip, se poate explica și printr-un moment de urgență în producerea monedelor în cantități mari, tiparele fiind pregătite de meșteri sub presiune, în mare grabă sau de către personal cu mai puțină experiență. Aprofundarea investigației va permite probabil, deslușirea acestor împrejurări.

Realizarea unor analize asupra compoziției metalelor din care sunt emiși ducații aparținând acestui tip în vederea identificării cantității de argint din cadrul aliajului, va putea furniza date importante în vederea unei datări cât mai strânse a seriilor monetare din cadrul prezentului studiu, coroborate cu variația legendelor.

Bogatul lot al ducaților de tipul I din vremea lui Mircea cel Bătrân păstrat în cadrul colecției „Maria și dr. George Severeanu”, a permis surprinderea a șapte variante noi ale seriilor monetare ale domnitorului Mircea cel Bătrân care vin în completarea seriilor cunoscute până în prezent, notate ca atare în cadrul subcapitolului privind sistemul monetar în epoca domnitorului, element de noutate foarte important adus de prezentul studiu.

Din cadrul tipului II al ducaților lui Mircea cu efigie pe avers și bustul lui Iisus Hristos pe revers, colecția păstrează doar un singur exemplar având legenda în limba

slavonă care face parte din structura tezaurului descoperit la Bădila, jud. Tulcea. Semnalarea piesei este de asemenea importantă, în condițiile în care, în literatura de specialitate nu sunt foarte multe astfel de exemplare publicate cu toate detaliile.

Ducații de tip III cu efigie pe avers și scut pe revers, cu legenda slavonă sunt reprezentați de 15 exemplare. În urma sistematizării materialului numismatic în funcție de mobilele prezente pe scutul de pe revers, au rezultat cinci grupe care sunt acum mai bine cunoscute și datorită prezentului studiu ale cărui rezultate vin în confirmarea unor date privind datarea lor.

În ceea ce privește moneda divizionară, banii, emiși de Mircea cel Bătrân (șase monede existente în cadrul colecției), în urma organizării materialului numismatic au rezultat cinci grupe ale acestor tipuri de emisiuni care aduc noutăți importante în vederea unei mai bune cunoașteri a acestui tip de emisiuni. În cadrul determinantului *MBR*, prezentarea acestei specii monetare de la Mircea cel Bătrân este incompletă deoarece menționează doar o singură variantă, purtând sigla **A**, ignorând existența unui grup mult mai numeros de exemplare prezente în cadrul descoperirilor monetare apărute în literatură chiar înaintea anului 1977, când lucrarea menționată a fost tipărită. Poziția scutului de pe aversul banilor care este reprezentat înclinat, așa cum apare pe ducații de tipul III emiși de Mircea cel Bătrân vine în sprijinul ipotezei că emisiunile divizionare corespund cronologic perioadei în care au fost bătute ducații de tip III. Așadar, bogatul lot de emisiuni divizionare din cadrul colecției „Maria și dr. George Severeanu” contribuie decisiv la cunoașterea acestei specii monetare aparținând domnitorului, insuficient valorificată în cadrul literaturii de specialitate.

Existența activităților clandestine pe teritoriul Țării Românești este confirmată și de structura lotului de emisiuni monetare medievale din cadrul colecției „Maria și dr. George Severeanu”. În urma fișării materialului numismatic avut la dispoziție au fost identificate 17 astfel de exemplare, nouă piese reprezentând falsuri derivate din ducații de tip I, cu legenda latină și opt din cei având legenda slavonă.

O ultimă contribuție adusă de prezentul studiu se referă la structura lotului de monede aparținând marelui tezaur monetar descoperit în anul 1906, la Bădila, jud. Tulcea, aparținând colecției „Maria și dr. George Severeanu”. Din cauza unor neconcordanțe în

inventarele colecției, s-a crezut eronat în ultimele decenii că în cadrul colecției studiate se regăsesc două tezaure descoperite în jud. Tulcea, cel de la Bădila, com. Niculițel și un alt așa-zis tezaur descoperit la Tulcea. După o cercetare în arhivele Muzeului Municipiului București și cele ale Muzeului George Severeanu s-a putut stabili faptul că este vorba în fapt de același tezaur, cel descoperit la Bădila. Având în vedere faptul că nu au fost identificate în literatura de specialitate două tezaure monetare descoperite în jud. Tulcea care să conțină emisiuni ale Țării Românești din secolele XIV-XV descoperite anterior decesului doctorului George Severeanu și implicit donării colecției sale Muzeului Municipal, fapt dublat de neconcordanțele din inventare, au dus la concluzia că avem de fapt un singur tezaur, cel descoperit în anul 1906, pe dealul Bădila, com. Niculițel, jud. Tulcea, tezaur din care un lot numeros a ajuns în posesia doctorului George Severeanu. Această ultimă concluzie reprezintă o importantă contribuție, deoarece a dus la reconstituirea unui important izvor de cunoaștere a monetăriei domnitorului Mircea cel Bătrân.

Extinderea studiului emisiunilor monetare ale lui Mircea cel Bătrân având ca punct de pornire folosirea modului de sistematizare a emisiunilor monetare utilizat în cercetarea colecției „Maria și dr. George Severeanu”, pe loturi aparținând mai multor colecții cunoscute, precum și realizarea unor analize care să vizeze determinarea conținutului de metal prețios folosit în cadrul aliajului, ar putea confirma multe din realitățile surprinse în studiul de față și ar duce către o datare mai exactă a seriilor monetare ale domnitorului Mircea cel Bătrân.

Lucrarea de doctorat continuă cu catalogul celor 1496 de monede din cadrul colecției studiate, bibliografia, abrevierile și se încheie cu ilustrația (10 planșe).

ROMANIAN ACADEMY

“VASILE PÂRVAN” INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY

Ph D THESIS ABSTRACT

**Contributions to the Wallachian coins
issued during the reign of Mircea the Elder
based on “Maria and dr. George Severeanu” collection**

Scientific adviser

PhD EUGEN NICOLAE

PhD candidate

Alina Pîrvulescu

CONTENTS

INTRODUCTION.....	6
CHAPTER I	
The “Maria and dr. George Severeanu” numismatic collection. The medieval fund.....	10
I.1. Bucharest Municipality Museum. A short history.....	10
I.2. The Severeanu Memorial House.....	12
I.3. The personality of Doctor George Severeanu.....	13
I.4. The “Maria and dr. George Severeanu” collection.....	15
I.5. Medieval coins within the “Maria and dr. George Severeanu”collection.....	16
CHAPTER II	
The research stage of Wallachian issues during the reign of Mircea the Elder.....	21
CHAPTER III	
The monetary circulation in Wallachia during the reign of Mircea the Elder.....	35
CHAPTER IV	
The Wallachian mint and the monetary system under Mircea the Elder.....	44
IV.1. Issues during the associated reign of Dan I and Mircea the Elder (1383-1386?).....	47
IV.2. Issues under Mircea the Elder (1386-1418).....	49
IV.2.1. Ducats, type I (common Wallachian).....	50
A. Ducats, type I with Latin legend.....	51
Group I. Without marks.....	53
Group II. Mark on the obverse or on the reverse.....	54
Group III. Mark on the obverse and on the reverse.....	57
B. Ducats, type I with Slavonic legend.....	64

Group I. Without marks.....	65
Group II. Mark on the obverse or on the reverse.....	66
Group III. Mark on the obverse and on the reverse.....	67
IV.2.2. Ducats, type II (with effigy and the bust of Jesus Christ).....	72
IV.2.3. Ducats, type III (with effigy on the obverse and shield on reverse).....	73
IV.2.4. Bani.....	75
IV.2.5. Period forgeries of issues of Mircea the Elder.....	78
IV.3. The coin hoard of Bădila.....	81
CONCLUSIONS.....	87
CATALOG OF THE COINS WITHIN THE “MARIA AND DR. GEORGE SEVEREANU” COLLECTION	92
BIBLIOGRAPHY.....	235
ABBREVIATIONS.....	245
ILLUSTRATIONS (Boards I-X)	

KEY-WORDS:

Severeanu Collection, Romanian medieval coins, Wallachia, Mircea the Elder, coin hoard, monetary circulation.

The doctoral thesis *Contributions to the Wallachian coins issued during the reign of Mircea the Elder based on “Maria and dr. George Severeanu” collection*, deals with the research and scientific capitalization of 1496 silver coins, Wallachian issues of Mircea the Elder (1386-1418), together with a few issues dating from the associated reign of Dan I and Mircea the Elder (1383-1386?) as well as some from the reigns of Vlad I (1394-1397) and Mihail I (1418-1420), novel numismatic material kept in the “Maria and dr. George Severeanu” collection of the Bucharest Municipality Museum.

The study of this numismatic material originating from the reign of Mircea the Elder and kept in the “Maria and dr. George Severeanu” collection offers an excellent radiography of the monetary system of Wallachia at the end of the 14th century and the early 15th century. Choosing this period as the subject of the doctoral thesis, based on the coin research, is completely justified considering the complexity of the monetary activity and the numerous changes of the Wallachian mint during the studied period.

The paper has the following structure: introduction (p. 6-9); chapter I – *the “Maria and dr. George Severeanu” numismatic collection. The medieval fund* – (p. 10-20); chapter II – *the research stage of Wallachian issues during the reign of Mircea the Elder* – (p. 21-34); chapter III – *the monetary circulation in Wallachia during the reign of Mircea the Elder* – (p. 35-43); chapter IV – *the Wallachian mint and the monetary system under Mircea the Elder* – (p. 44-86); conclusions (p. 87-91); catalog of the coins within the “Maria and dr. George Severeanu” collection (p. 92-234); bibliography (p. 235-244); abbreviations (p.245); illustrations (pl. I-X).

The paper starts with a presentation of the personality of Doctor George Severeanu and of the context in which he acquired his valuable collection, donated to Bucharest’s city hall, alongside a presentation of the collection’s structure, with an emphasis on the

medieval numismatic fund. The paper continues with an exposition of the research stage of Wallachian issues during the studied period. The structure of the thesis is completed with an analysis of the monetary circulation in Wallachia in the period and a discussion on the mint of Wallachia and the monetary system under Mircea the Elder. The hoard of Bădila, Niculițel commune, Tulcea County is the object of a distinct approach within the last chapter of the thesis. The last chapter also includes an attempt of systemizing Mircea's issues according to several typological elements and the variations of the legends, elements which have guided us to a relative dating of these coins, taking into account the fact that the coins lack the year of mintage. In support of the commentary, the coin catalog was organized as follows: the issuer; the monetary system; the monetary type; the language of the legend; the signs which appear in the second quarter of the shield on the obverse or in front of the Wallachian eagle on the reverse, completed with elements that indicate different monetary marks, such as globules, crosses made out of globules, etc and which determine the organization of the numismatic material in groups and subgroups; the text and its rendering on the obverse and on the reverse. The illustrations complete the catalog and the critical commentary by presenting the photographs of a consistent lot (consisting of each group and subgroup) of coins issued under Mircea the Elder within the "Maria and dr. George Severeanu" collection.

Within the **first chapter**, we present a short history of the Bucharest Municipality Museum, the institution which administrates the wealthy heritage of the "Maria and dr. George Severeanu" collection. This short history shows that the museum has suffered numerous transformations during the years, relocations etc, which did not always offer the most appropriate conditions for a good record and conservation of the administered cultural patrimony. The chapter gives a general presentation of the Severeanu Memorial House, of the personality of Doctor George Severeanu as well as of the structure of the collection assembled by him during his lifetime. In this presentation we describe the structure of the medieval coins within the collection, with an overview of the hoards acquired by the

famous collector: the hoard of Filiași, Dolj County; the hoard of Teiuș, Scornicești commune, Olt County; the hoard of Vlad Țepeș, Călărași County; the hoard found on Sătucu Street in Bucharest. For all these hoards we present the general elements regarding the discovery dates, their provenance and their structure.

The second chapter focuses on presenting the research stage of Wallachian issues during the reign of Mircea the Elder. We present the contributions of researchers, to the development of knowledge regarding the Wallachian mint, beginning with the second half of the 19th century. We offer a short overview of the activity of D.A. Sturdza who published, in 1874 at Vienna, a paper on Wallachian medieval coins. Further we present the contributions of N. Docan, C-tin Moisil, G. Severeanu and O. Iliescu. Completing these valuable contributions on coins issued between 1386 and 1418, we mention a series of other studies by authors, who although did not dedicate their work exclusively to the above-mentioned period, have had a significant share in clarifying complex aspects of the Wallachian monetary system at the end of the 14th century and the beginning of the 15th century. Taking into account the considerable volume of studies concerning the period, we opted for a presentation of the most relevant contributions for studying the collection, in alphabetical order by the author's name. Alongside these works, we mention publications like *Studii și Cercetări de Numismatică*, *Buletinul Societății Numismatice Române*, *Cercetări Numismatice*, where several presentations of hoards containing coins issued by Wallachia and of isolated finds were published during the years.

The third chapter of the thesis concentrates on the presentation of the main coins circulating during the reign of Mircea the Elder alongside his own issues, namely: the coins of Byzantium, Venice, Bulgaria, Serbia, Moldavia, the common denars of Slavonia and the

Hungarian denars. We offer an overview of the hoards and isolated finds which contain these types of coins. In regard to the Wallachian coin, after a study of the distribution of the discoveries, we can see that during the reign of Mircea the Elder it has affirmed itself not only on the internal market but also in a big European commercial area. The geographic area of circulation outside the borders of the Wallachian state encompasses the space from the Balkans to the Adriatic Sea and to the Middle Danube.

The fourth chapter of the paper represents the nucleus of the thesis, *Contributions to the Wallachian coins issued during the reign of Mircea the Elder based on “Maria and dr. George Severeanu” collection*, as it analyses the unpublished material kept in the above-mentioned collection and it has the following structure: *Issues during the associated reign of Dan I and Mircea the Elder* (p. 47-48); *Issues under Mircea the Elder* (p. 49-80); *The hoard of Bădila* (p. 81-86).

The beginning of the chapter presents details on a series of elements regarding the inventory of the studied collection and the difficulties arisen during the study of the numismatic material. It is followed by an illustration of the methodological aspects of organizing the material.

We mention that the typological classification system used may raise some objections, however, applied on the studied collection, it has led to a better systematization and a relative chronology of the coins issued during the reign of Mircea the Elder and also to the outline of conclusions regarding the monetary system between 1386 and 1418. We continue with an analysis of the numismatic material and a commentary on each monetary type according to the typology which resulted after organizing the coins within the “Maria and dr. George Severeanu” collection.

In the thesis' **conclusions** we present the main contributions of the analysis of the coin lot from the studied collection and implicitly of the doctoral paper to the study of the Wallachian mint during the reign of Mircea the Elder.

Having at our disposal four ducats from the associated reign of Dan I and Mircea the Elder which are part of two distinct monetary series, we were able to chronologically place them. The coins with the **Θ - P** signs before those marked with the **K - K** signs, after taking into account a series of elements detailed in the subchapter regarding these issues.

In regards to the coins issued by Mircea the Elder from the “Maria and dr. George Severeanu” collection, 1473 coins were recorded and introduced into the scientific circuit with all the details while a good part of them is accompanied with good quality illustrations. For a unitary representation of the monetary system of the Voivode, an own classification system, different from the *MBR* determinator, was used: type I – for the ducats called common Wallachian; type II – for the ducats with the effigy on the obverse and the bust of Jesus Christ on the reverse and type III – for the ducats with the effigy on the obverse and the shield on reverse.

For the first type of ducats issued by Mircea, 839 coins with Latin legend were studied, which permitted the outline of conclusions regarding these issues. After organizing the numismatic material based on the variations of the legend and on the metrological calculations, we have identified three groups as a starting point for a relative chronological ordering of these monetary series. Although a great part of the issues within the study are apparently generally known in the literature, the very high number of variants of the legend within the collection represents a novel element which forms the basis for new discussions. Therefore, the lot of type I ducats issued by Mircea the Elder, from the Severeanu collection, brings a rich information on the legend variations on such monetary issues which allows a better knowledge of the internal economy of the coin mintage process.

The 612 type I ducats with Slavonic legend also introduce a very high number of variants in the scientific circuit. Using as a starting point the most complete and correct variant of rendering the legend of this type of ducats, **ІѠМРЪЧАВОЄВОДА**, we can observe that during the years it is less respected. To the end of the interval of issuing this type of coins, as the material suggests, we note a constant degrading of the standard text

rendering due to an ever more simplification of the formulation. This phenomenon could have been caused by the over time destruction of different dies which were therefore missing during the mintage process. The rendering of legends in an almost unrecognizable manner on the coins belonging to this type can be explained by a production of a large number of coins in a moment of urgency when the dies were prepared in haste and under pressure by the masters, or by the less experienced personnel. Thoroughgoing studies will probably discern these circumstances.

Analyses on the metal composition of the ducats belonging to this type, in order to identify the silver quantity used in the alloy, will offer important information for a closer dating of the monetary series within the present study, corroborated with the variations of the legends.

The rich lot of type I ducats issued by Mircea, kept in the “Maria and dr. George Severeanu” collection, has allowed the identification of seven new variants of his monetary series which complete the presently known series, noted as such in the subchapter regarding the monetary system during his reign, a novel element of great importance brought by this study.

Of the type II ducats of Mircea, with the effigy on the obverse and the bust of Jesus Christ on the reverse, the above-mentioned collection has only one such coin with the legend in Slavonic, part of the hoard discovered at Bădila, Tulcea County. Signaling the coin is also important given the fact that there are not many similar coins published in detail in the literature.

The type III ducats with the effigy on the obverse and the shield on reverse, with Slavonic legend are represented by 15 pieces. After systemizing the material according to the signs on the shield on the reverse, five groups have resulted which are now better known thanks to the present study and its results which come to confirm information about their dating.

In regards to the divisionary coin, the *bani*, issued by Mircea the Elder (six such coins within the collection) five groups of this type of issues have resulted which bring important novelties and facilitate a better understanding of them. In the *MBR* determinant, the presentation of this monetary type issued under Mircea is incomplete because it only

mentions a single variant, with the sign **А**, ignoring the existence of a much numerous group present in the monetary discoveries signaled in the literature prior to 1977 when the above-mentioned paper was published. The shield's position on the obverse of the *bani*, inclined as it also appears on the type III ducats of Mircea, comes to support the hypothesis according to which the divisionary issues correspond chronologically to the period in which the type III ducats were minted. Therefore the lot of divisionary issues in the "Maria and dr. George Severeanu" collection decisively contributes to the knowledge of this monetary species issued by the Mircea, insufficiently exploited in the literature.

The existence of clandestine activities on the territory of Wallachia is also confirmed by the structure of the lot of medieval coins within the "Maria and dr. George Severeanu" collection. Out of the available material 17 such pieces were identified among which nine represent forgeries of type I ducats with Latin legend and eight of those with Slavonic legend.

One last contribution brought by the present study refers to the structure of the coins from the big coin hoard discovered in 1906 at Bădila, Tulcea County, belonging to the "Maria and dr. George Severeanu" collection. Because of some inaccuracies in the collection's inventories, in the last decades it was erroneously believed that within the studied collection there are two hoards discovered in Tulcea County, the one at Bădila, Niculițel commune and another so-called hoard unearthed at Tulcea. After researching the archives of the Bucharest Municipality Museum and those of the George Severeanu Museum we were able to determine that in fact we are dealing with the same hoard, the one discovered at Bădila. As the literature does not identify two hoards discovered in Tulcea County, containing Wallachian issues of the 14th and 15th century, prior to the death of Doctor George Severeanu and implicitly before his donation of the collection to the Municipality Museum, together with the inaccuracies of the inventories, have led us to the conclusion that in fact we have only one hoard, the one unearthed in 1906 on the Bădila hill, Niculițel commune, Tulcea County, a hoard out of which a numerous lot came into the possession of Doctor George Severeanu. This last conclusion is an important contribution because it has led to the reconstitution of an important source of knowledge regarding the mint of Mircea the Elder.

Extending the study of monetary issues of Mircea the Elder using the systematization method used in the research of the “Maria and dr. George Severeanu” collection as a starting point for analyzing other lots belonging to known collections as well as analyses on the metal content of such coins to determine the content of precious metal used in the alloy, may confirm many of the realities presented in the present study and might lead towards a more precise dating of the monetary series belonging to Mircea the Elder.

The doctoral thesis is completed with the catalog of the 1496 coins within the studied collection, the bibliography, abbreviations and it ends with the illustrations (10 boards).